

**अनुसूचित जाती उपयोजना अंतर्गत अनुसूचित जाती /
नवबौध्द शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य देण्याची
योजना सन २०१०-११ मध्ये राबविण्याबाबत....**

**महाराष्ट्र शासन
कृषि पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- विधयो १६१०/ प्र.क्र.१६८/४अ
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक - ०९ फेब्रुवारी, २०११**

- संदर्भ :- १) शासन निर्णय, कृषि व पशु विभाग, क्रमांक विधयो १६१०/ प्र.क्र. १६८ /४-अ,
दिनांक २६ जुलै, २०१०,
२) शासन पत्र क्र. विधयो / अकामे -१६०९/प्र. क्र.१७९/४अ, दि. ३१ मार्च, २०१०
३) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. उसं -७/ विधयो / अनुदान खर्च /१३८१/१०,
दिनांक :- ६ डिसेंबर, २०१०**

प्रस्तावना :-

दारिद्र्य रेषेखाली असणा-या अनुसूचित जाती /नवबौध्द शेतक-यांचे उत्पन्न वाढवून त्यांना दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी कृषि विभागामार्फत विशेष घटक योजना १९८२ पासून राज्यामध्ये राबविण्यात येत आहे. या योजनेतर्गत जमीन सुधारणा, निविष्ठा पुरवठा, पीक संरक्षण औजारे /शेतीची सुधारीत औजारे, बैलगाडी, बैलजोडी, रेडेजोडी, इनवेल बोअरिंग, जुनी विहीर दुरुस्ती, पाईपलाईन, पंपसेट, नवीन विहीर इत्यादी बाबींवर अनुसूचित जाती /नवबौध्द शेतक-यांना अनुदान देण्यात येते. सदर योजना राज्यात सुधारित स्वरूपात सन २०१०-११ मध्ये राबविण्यासाठी संदर्भाधीन अ.क्र. १ अन्वये, रु. ८०५०.६१ लाख निधीस प्रशासकीय व रु. ४०२५.३०५ लाख निधीस वित्तीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर योजना सन २०१०- ११ मध्ये राबविण्यासाठी उर्वरित रु. ४०२५.३०५ लाख निधीच्या कार्यक्रमास वित्तीय मान्यता देण्याची बाब शासन स्तरावर विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

अनुसूचित जाती/नवबौध्द शेतक-यांचे शेतातील पिकांचे उत्पादन वाढवून त्यांच्या उत्पन्नात वाढ करण्यासाठी अनुसूचित जाती /नवबौध्द शेतक-यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना सन २०१०-११ मध्ये राबविण्यास या वर्षातील उर्वरित निधी रु. ४०२५.३०५ लाख (रु. चाळीस कोटी पंचवीस लाख तीस हजार पाचशे फक्त) खर्चास वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे. या योजनेअंतर्गत जमीन सुधारणा, निविष्ठा पुरवठा, पीक संरक्षण औजारे / शेतीची सुधारीत औजारे, बैलगाडी, बैलजोडी, रेडेजोडी, इनवेल बोअरिंग, जुनी विहीर दुरुस्ती, पाईपलाईन व पंपसेट, नवीन विहीर व सन २०१०-११ पासून समावेश करण्यात आलेला "ताडपत्री " हा घटक इत्यादी, २६ जुलै, २०१० रोजी निर्गमित करण्यात आलेल्या परिशिष्ट (एक) मधील अनुदानाच्या मर्यादेत व परिशिष्ट (दोन) मध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच उपरोक्त योजना राबवितांना दि. २६ जुलै, २०१० रोजी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयातील परिशिष्ट (तीन) मधील कार्यपद्धतीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

२. जे लाभार्थी नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणार आहेत, त्यांचे साठी प्रती लाभार्थी अनुदानाची कमाल मर्यादा रु.७००००/- ते १,००,०००/- राहिल व जे लाभार्थी नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणार नाहीत त्यांचेसाठी अनुदानाची कमाल मर्यादा रु.५०,०००/- (रुपये पन्नास हजार फक्त) राहिल. नवीन विहीर या घटकासाठी अनुदानाची कमाल मर्यादा रु.१,००,०००/- लाख असली तरी विहीर खोदाईसाठी खर्च कमी झाल्यास खर्चाच्या मर्यादेइतकेच अनुदान देय राहिल.

३. सदर योजने अंतर्गत सन २००१ -०२ ते २००८ -०९ पर्यंतची अपूर्ण कामे त्या त्या वर्षाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार पुर्ण करण्यास तसेच सदर योजने अंतर्गत अपूर्ण असलेल्या कामासाठीच सन २००९ -१० च्या मंजूर निधीतून खर्ची टाकण्यास संदर्भाधीन क्र. २ येथील पत्रान्वये मान्यता देण्यात आली होती. तरीही कामे अपूर्ण राहिल्यास,

सन २०१०-११ करिता या शासन निर्णयान्वये मंजूर करण्यात आलेल्या निधीचा वापर उर्वरित अपूर्ण कामासाठी प्राथम्याने करण्यात यावा. अपूर्ण कामे पूर्ण झाल्यानंतरच नवीन लाभार्थ्यांचा विचार करण्यात यावा. यापुढे कोणतीही अपूर्ण कामे पुर्ण करण्याची परवानगी विहीत मुदतीनंतर मिळणार नाही. लाभार्थ्यांना विहीत मुदतीतच लाभ देण्यात यावा. कोणत्याही परिस्थितीत कामे अपूर्ण ठेवू नयेत. कामे अपूर्ण राहिल्यास त्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित अधिकाऱ्याची राहिल याची कृपया नोंद घ्यावी.

४. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी सविस्तर मार्गदर्शक सूचना कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी निर्गमित कराव्यात. या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करतेवेळी त्यात पुढील प्रमुख बाबी अंतर्भूत करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

अ) प्रत्येक जिल्ह्यांचा विस्तार व फलोत्पादन विकास आराखडा तयार करण्यात येत आहे. त्यामध्ये या योजनेचा गरजेनुसार अंतर्भाव करण्यात यावा.

ब) या योजनेचे मूल्यमापन त्रयस्थ यंत्रणेकडून (Third party evaluation) करून घ्यावे.

क) वैयक्तिक लाभार्थी निवडतांना महिला लाभार्थींना प्राधान्य देण्यात यावे. असे लाभार्थी उपलब्ध न झाल्यास इतर पात्र लाभार्थींची निवड करण्यात यावी.

ड) स्वर्गीय कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड स्वाभिमान व सबळीकरण योजनेअंतर्गत सामाजिक न्याय विभागामार्फत अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांना ४ एकर जिरायत अथवा २ एकर बागायती जमीनीचे वाटप करण्यात येत आहे. सदर लाभार्थ्यांना अनुसूचित जाती उपयोजनेतर्गत लाभ प्राधान्याने देण्यात यावा.

इ) सामाजिक न्याय विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक विघयो २००८/प्र.क्र.३१०/ विघयो-१, दिनांक १४/२/२००८ अन्वये अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतक-यांना १०० टक्के अनुदानावर पॉवर टिलर देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. ज्या लाभार्थ्यांची पॉवर टिलरसाठी निवड करण्यात आली आहे किंवा ज्यांना या योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे त्या लाभार्थ्यांला अन्य योजनांमधील पॉवर टिलर या घटकाचा लाभ घेता येणार नाही.

ई) या योजनेअंतर्गत घेतलेल्या कार्यक्रमाची व लाभार्थ्यांची यादी जिल्हा परिषद, पंचायत समिती कार्यालय, जिल्हाधिकारी, तहसिल कार्यालय व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी तसेच इंटरनेटवर उपलब्ध करून देण्यात यावी.

५) उपरोक्त योजना सन २०१०-११ या वर्षामध्ये राबविण्यास उर्वरित निधी रु.४०२५.३०५ लाख (रु.चाळीस कोटी पंचवीस लाख तीस हजार पाचशे फक्त) खर्चाच्या कार्यक्रमासाठी कृषि संचालक, (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे व या निधीचे जिल्हानिहाय वितरण करण्यास त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. या योजनेचा खर्च मासिक निधी विवरणपत्राच्या मर्यादित होईल याची दक्षता कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी घ्यावी.

६) या योजनेवरील खर्च सन २०१०-११ करिता खालील लेखाशिर्षांतर्गत मंजूर असलेल्या तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

लेखाशिर्षः-

मागणी क्रमांक डी-३

२४०१ पीक संवर्धन

८०० इतर खर्च,

८०० (दोन) पंचवार्षिक योजनेंतर्गत योजना

राज्य योजनेअंतर्गत योजना

विशेष घटक योजना,

(००)(०३) दारिद्र्य रेषेच्या वर आणणेसाठी अनुसूचित जाती

उपयोजनेतर्गत शेतक-यांना अर्थसहाय्य,(२४०१ १११४)

३३ - अर्थसहाय्य

७. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. २१ / ११ / व्यय- १, दिनांक ८ फेब्रुवारी, २०११ अन्वये व प्रधान सचिव (कृषि व फलो.) यांच्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०११०२०११४३५१२००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने

(आ.भ. रामटेके)

उपसचिव , महाराष्ट्र शासन,
कृषि ,पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति

आयुक्त कृषि,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
सर्व विभागीय आयुक्त
संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय,पुणे (१० प्रतीसह)
संचालक,समाज कल्याण संचालनालय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
सर्व संचालक/सहसंचालक,कृषि आयुक्तालय,पुणे
सर्व विभागीय कृषि सह संचालक
जिल्हाधिकारी व सदस्य सचिव,जिल्हा नियोजन समिती (सर्व)
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद
सर्व अति मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी
सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
व्यवस्थापकिय संचालक,महाबीज अकोला
सर्व कृषि विकास अधिकारी,जिल्हा परिषद
विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी,सर्व जिल्हे
जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद सर्व
महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा परिक्षा) मुंबई/नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी मुंबई
सामाजिक न्याय विभाग,मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२,कार्यासन- विघयो १
सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी,(कृषि) कृषि व पदुम विभाग
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग,मंत्रालय,मुंबई - ४०० ०३२
सहसंचालक (विघयो) कार्यालय संचालक,समाज कल्याण,संचालनालय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे - १
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
वित्त विभाग व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३ ,मंत्रालय,मुंबई
नियोजन विभाग,मंत्रालय,मुंबई - ४०० ०३२
मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव,
निवड नस्ती